TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 11. maijā *

Lieta C-340/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 27. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 9. augustā, tiesvedībā

Carbotermo SpA,

Consorzio Alisei

pret

Comune di Busto Arsizio,

AGESP SpA,

piedaloties

Associazione Nazionale Imprese Gestione servizi tecnici integrati (AGESI).

* Tiesvedības valoda — itāļu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents) un E. Levits,

ģenerāladvokāte K. Štiksa-Hakla [*C. Stix-Hackl*],
sekretāre S. Strēmholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 10. novembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Carbotermo SpA* vārdā — A. Sansone [*A. Sansone*] un P. Sansone [*P. Sansone*], *avvocati*,

— *Consorzio Alisei* un *AGESI* vārdā — B. Beki [*B. Becchi*] un L. Grillo [*L. Grillo*], *avvocati*,

— *Comune di Busto Arsizio* vārdā — K. Kaputo [*C. Caputo*], *avvocatessa*,

— *AGESP SpA* vārdā — A. Skjume [*A. Sciumè*] un D. Tasans Macoko [*D. Tassan Mazzocco*], *avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz Dž. Fjengo [*G. Fiengo*], *avvocato dello Stato*,

— Vācijas valdības vārdā — V. D. Plesings [*W.-D. Plessing*], pārstāvis,

— Austrijas valdības vārdā — M. Frūmans [*M. Fruhmann*], pārstāvis,

— Polijas valdības vārdā — T. Novakovskis [*T. Nowakowski*], pārstāvis,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — M. Hoskinss [*M. Hoskins*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Lūiss [*X. Lewis*] un D. Rekja [*D. Recchia*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 12. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/36/EEK, ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu [piegādes publiskā iepirkuma līgumu] piešķiršanas procedūras (OV L 199, 1. lpp.), interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts, izskatot lietu *Carbotermo SpA* (turpmāk tekstā —"*Carbotermo*") un *Consorzio Alisei* pret *Comune di Busto Arsizio* (turpmāk tekstā — "*Busto Arsizio* komūna") un uzņēmumu *AGESP SpA* (turpmāk tekstā — "*AGESP*") par pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma par kurināmā piegādi, kā arī par minētās komūnas ēku apkures sistēmu uzturēšanu un to atbilstības nodrošināšanu noteikumiem un tehniskajām prasībām piešķiršanu pēdējam uzņēmumam.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Direktīvas 93/36 1. panta a) un b) punktā ir noteikts šādi:

"Šajā direktīvā:

a) "publiskie piegādes līgumi" ir līgumi, kas peļņas nolūkos rakstiski noslēgti starp piegādātāju (fizisku vai juridisku personu) un kādu no b) punktā norādītajām līgumslēdzējām iestādēm par ražojumu pirkšanu, pirkšanu uz nomaksu, nomu vai nomu ar vai bez izpirkuma tiesībām. Šādu ražojumu piegāde papildus var ietvert izvietošanu un uzstādīšanu;

b) "līgumslēdzējas iestādes" ir valsts, reģionālas vai vietējas iestādes, publisko tiesību subjekti, apvienības, ko izveidojusi viena vai vairākas šādas iestādes vai publisko tiesību subjekti;

"publisko tiesību subjekts" ir jebkura struktūra:

— kas nodibināta ar konkrētu mērķi apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības un

— kas ir juridiska persona, un

— ko finansē galvenokārt valsts, reģionālas vai vietējas iestādes vai citi publisko tiesību subjekti, vai ko šie subjekti pārrauga, vai kuru vadībā, pārvaldē vai uzraudzības struktūrā vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionālas vai vietējas iestādes vai citi publisko tiesību subjekti;

[..]."

4 Tās pašas direktīvas 6. pantā ir paredzēts:

"1. Piešķirot publiskos piegādes līgumus, līgumslēdzējas iestādes turpmāk izklāstītajos gadījumos piemēro [atklātās, slēgtās vai sarunu] procedūras, kas paredzētas šā panta apakšpunktos.

2. [..] līgumslēdzējas iestādes var piešķirt piegāžu līgumus ar sarunu procedūru, ja vien [..]

3. Šādos gadījumos līgumslēdzējas iestādes var piešķirt piegāžu līgumus ar sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par konkursu:

[..]

4. Visos citos gadījumos līgumslēdzējas iestādes piegāžu līgumus piešķir ar atklātu procedūru vai ar slēgtu procedūru."

5 Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvā 93/38/EEK, ar ko koordinē līgumu [publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē (OV L 199, 84. lpp.),1. panta 3. punktā ir noteikts, ka:

"Šajā direktīvā:

[..]

3) "saistīts uzņēmums" ir jebkurš uzņēmums, kura gada pārskati tiek konsolidēti ar līgumslēdzēja subjekta gada pārskatiem saskaņā ar prasībām, kas noteiktas Padomes 1983. gada 13. jūnija Septītajā direktīvā 83/349/EEK par konsolidētiem pārskatiem, kura izdota, pamatojoties uz EEK dibināšanas līguma 54. panta 3. punkta g) apakšpunktu [..] [OV L 193, 1. lpp.], vai, ja uz subjektiem neattiecas minētā direktīva, tad jebkurš uzņēmums, attiecībā uz kuru līgumslēdzējam subjektam ir iespējas tieši vai netieši īstenot dominējošo ietekmi 2. punkta nozīmē, kurš var īstenot dominējošu ietekmi attiecībā uz līgumslēdzēju subjektu vai kurš tāpat kā līgumslēdzējs subjekts ir cita uzņēmuma dominējošā ietekmē, pamatojoties uz īpašuma tiesībām, finansiālu līdzdalību vai noteikumiem, kas to regulē."

6 Tās pašas direktīvas 13. pantā ir noteikts, ka:

"1. Šī direktīva neattiecas uz pakalpojumu līgumiem:

a) ko līgumslēdzējs subjekts piešķir saistītam uzņēmumam;

b) ko kopuzņēmums, kuru nodibinājuši vairāki līgumslēdzēji subjekti, lai veiktu attiecīgās darbības 2. panta 2. punkta nozīmē, piešķir vienam no šiem līgumslēdzējiem subjektiem vai uzņēmumam, kas ir saistīts ar vienu no šiem līgumslēdzējiem subjektiem, ar noteikumu, ka vismaz 80% no konkrētā uzņēmuma vidējā apgrozījuma par pakalpojumiem, kas sniegti Kopienā iepriekšējos trīs gados, radušies no šādu pakalpojumu sniegšanas uzņēmumiem, ar ko tas ir saistīts.

Ja vairāk nekā viens ar līgumslēdzēju subjektu saistīts uzņēmums sniedz tādus pašus vai līdzīgus pakalpojumus, tad ņem vērā kopējo apgrozījumu, kas rodas no šo uzņēmumu sniegtajiem pakalpojumiem.

2. Līgumslēdzēji subjekti pēc Komisijas pieprasījuma paziņo tai šādu informāciju par 1. punkta noteikumu piemērošanu:

— attiecīgo uzņēmumu nosaukumus,

— attiecīgo pakalpojumu līgumu veidu un vērtību,

— pierādījumu, kādu Kopiena var uzskatīt par vajadzīgu, par to, ka attiecības starp uzņēmumiem, kam ir piešķirti līgumi, un līgumslēdzēju subjektu atbilst šā panta prasībām."

Itālijas tiesības

7 Ar 2003. gada 18. septembra spriedumu Nr. 5316 *Consiglio di Stato* atzina, ka vietējai komūnai ir tiesības piegādātājam piešķirt tiesības slēgt piegādes publiskā iepirkuma līgumu, neizsludinot uzaicinājumu uz konkursu gadījumā, kad vietējā komūna piegādātāju kontrolē tāpat kā savus dienestus, un, ja piegādātājs lielāko daļu savas darbības veic saistībā ar to kontrolējošo komūnu.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

8 *Carbotermo* ir uzņēmums, kas specializējies enerģijas piegādes un apsildes pakalpojumos kā valstij, tā arī privātiem klientiem.

9 *Consorzio Alisei* ir uzņēmums, kas piegādā enerģētikas izstrādājumus un sniedz ar ēku ventilāciju un apsildi saistītus pakalpojumus.

10 *AGESP Holding SpA* (turpmāk tekstā — "*AGESP Holding*") ir akciju sabiedrība, kas radusies pārveides rezultātā, ko 1997. gada 24. septembrī tika nolemts veikt ar *Azienda per la Gestione dei Servizi Pubblici — Busto Arsizio* komūnas specializēto uzņēmumu. 99,98% *AGESP Holding* pamatkapitāla patlaban pieder *Busto Arsizio* komūnai. Pārējie akcionāri ir *Castellanza, Dairago, Fagnano Olona, Gorla Minore, Marnate* un *Olgiate Olona* — komūnas, kurām katrai pieder viena akcija.

11 Saskaņā ar *AGESP Holding* statūtu 2. pantu tās mērķis ir sabiedriskas nozīmes pakalpojumu pārvaldība gāzes, ūdens, vides higiēnas, transporta, stāvvietu, elektroenerģijas un apsildes, apbedīšanas pakalpojumu un ceļazīmju sektoros.

12 Statūtu 6. pantā ir paredzēts, ka:

"[..] akciju kontrolpakete tiek rezervēta [*Busto Arsizio* komūnai].

[..]

Turklāt [*Busto Arsizio* komūna] kā sabiedrības biedrus var piesaistīt citas vietējās pašvaldības (provinces, komūnas un to apvienības), ekonomiskas un finanšu iestādes, reģionālas un kategoriju iestādes, kā arī iedzīvotājus — privātpersonas, kas atbalsta statūtos noteiktos mērķus [..]."

13 Šo pašu statūtu 7. pantā ir precizēts, ka:

"Katram akcionāram, kas ir privātpersona, var piederēt vairāk nekā 10% no sabiedrības kopējā kapitāla [..]."

14 Saskaņā ar *AGESP Holding* statūtu 18. pantu to vada valde.

15 Saskaņā ar minēto statūtu 26. pantu:

"Valdei ir visplašākās pilnvaras sabiedrības ikdienas un ārkārtas pārvaldīšanā, arī tiesības veikt visas tās darbības, ko tā uzskata par nepieciešamu, lai sasniegtu un izpildītu sabiedrības mērķi, izņemot vienīgi tās darbības, kuru izpilde ar likumu vai statūtiem formāli ietilpst [akcionāru] pilnsapulces kompetencē [..]."

16 *AGESP* ir akciju sabiedrība, ko 2000. gada 12. jūlijā dibināja *AGESP Holding* un kuras kapitāls 100% apmērā pieder *AGESP Holding*.

17 Saskaņā ar *AGESP* statūtu 3. pantu, grozītajā redakcijā, kā rezultātā ir ticis paplašināts tas sabiedrības mērķis, kurš tika minēts iesniedzējtiesai, tās mērķis ir veikt darbības, kas saistītas ar sabiedriskas nozīmes pakalpojumiem gāzes, ūdens, vides higiēnas, transporta, stāvvietu, elektroenerģijas, apsildes, gaisa kondicionēšanas, informātikas, telekomunikāciju, zemes dzīļu, apgaismošanas jautājumos, kā arī ar dažādu pakalpojumu sniegšanu saistītajām sabiedrībām.

18 *AGESP* statūtu 7. pantā ir noteikts šādi:

"Katram akcionāram, izņemot kontrolpaketes īpašnieku *AGESP Holding* [..], nevar piederēt vairāk par vienu desmito daļu no sabiedrības kopējā kapitāla [..]."

19 Saskaņā ar minēto statūtu 17. pantu *AGESP* pārvalda padome.

20 Šajā sakarā minēto statūtu 19. pantā ir noteikts šādi:

"Padomei ir neierobežotas visplašākās pilnvaras sabiedrības vispārīgajā un ārkārtas pārvaldē."

21 2003. gada 22. septembrī *Busto Arsizio* komūna publicēja uzaicinājumu uz konkursu par kurināmā piegādi, kā arī par pašvaldības ēku apkures sistēmu uzturēšanu un to atbilstības noteikumiem un tehniskajām prasībām nodrošināšanu. Publiskais līgums par summu EUR 8 450 000 bez PVN, kurā ietilpst kurināmā piegāde (4/5 dīzeļdegvielas un 1/5 metāna) par summu EUR 5 700 000, apkures sistēmu uzturēšana par summu EUR 1 000 000 un minēto sistēmu atbilstības noteikumiem un tehniskajām prasībām nodrošināšana par summu EUR 1 750 000.

22 *Carbotermo* 2003. gada 22. novembrī iesniedza piedāvājumu. *Consorzio Alisei* sagatavoja piedāvājumu, bet neiesniedza to noteiktajā termiņā.

23 2003. gada 21. novembrī *Busto Arsizio* komūna, ņemot vērā *Consiglio di Stato* 2003. gada 18. septembra spriedumu Nr. 5316, kas minēts šī sprieduma 7. punktā, nolēma apturēt konkursa procedūru līdz 2003. gada 10. decembrim.

24 Ar 2003. gada 10. decembra lēmumu *Busto Arsizio* komūna atsauca uzaicinājumu uz konkursu, paturēdama tiesības vēlāk piešķirt publiskā iepirkuma līgumu tieši *AGESP*.

25 Ar 2003. gada 18. decembra lēmumu *Busto Arsizio* komūna attiecīgo publiskā iepirkuma līgumu piešķīra tieši *AGESP*. Šo lēmumu tā pamatoja ar apsvērumu, ka *AGESP* atbilst abiem Kopienu un valsts judikatūrā minētajiem nosacījumiem, lai publiskā iepirkuma līgumu piešķirtu bez uzaicinājuma uz konkursu, proti, ka vietējā pašvaldība uzņēmumu, kas ir veiksmīgais kandidāts, kontrolē tāpat kā savus dienestus un ka šis uzņēmums lielāko daļu savas darbības veic saistībā ar pašvaldību, kura to kontrolē. Šī lēmuma preambulā ir apstiprināts, ka, pirmkārt, *AGESP* no *Busto Arsizio* komūnas ir atkarīga tādēļ, ka tai pieder 99,98% *AGESP Holding* akciju, kurai savukārt pieder 100% *AGESP* akciju. Otrkārt, šajā preambulā ir noteikts, ka lielākā daļa *AGESP* apgrozījuma rodas no darbībām, kuras tai ir jāveic saskaņā ar publiskā iepirkuma līgumiem, kurus tai tieši piešķīrusi *Busto Arsizio* komūna.

26 Ar 2004. gada 23. janvāra paziņojumu *AGESP* izsludināja uzaicinājumu uz konkursu paātrinātā kārtībā par attiecīgās dīzeļdegvielas piegādi un publiskā iepirkuma līgumu 2004. gada 27. februārī piešķīra uzņēmumam *Pezzoli Petroli Srl*. 2004. gada 28. aprīlī, 18. maijā, 30. jūnijā un 2. septembrī *AGESP* piešķīra publiskā iepirkuma līgumus citiem uzņēmumiem par metāna pārveidi, uzturēšanu atbilstoši tehniskajām prasībām, kontroles sistēmas uzstādīšanu un atbilstību normām un dažādu pašvaldības ēku apsildes iekārtu tālvadību. Nedz *Carbotermo*, nedz arī *Consorzio Alisei* veiksmīgo kandidātu par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanu vidū nebija.

27 *Carbotermo* un *Consorzio Alisei* apstrīdēja lēmumus par konkursa procedūras apturēšanu un attiecīgā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu *AGESP Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia.*

28 Šajā tiesā divi minētie uzņēmumi uzsvēra, ka attiecīgajā gadījumā nav izpildīti nosacījumi, lai nepiemērotu Direktīvu 93/36. Pirmkārt, *AGESP* neesot *Busto Arsizio* komūnas kontrolē, jo tā ir *AGESP* dalībnieks tikai caur holdinga sabiedrību, kurā tai pieder 99,98% kapitāldaļu, un ka *AGESP* ir privātas akciju sabiedrības autonomija.

Otrkārt, *AGESP* darbību lielākā daļa nav saistīta ar *Busto Arsizio* komūnu, jo labi ja tikai 80% *AGESP* apgrozījuma ir no šīs komūnas — kritērijs, kurš pēc analoģijas jāievēro saskaņā ar Direktīvas 93/38 13. pantu.

29 *Busto Arsizio* komūna un *AGESP* atbildēja, ka šajā gadījumā bija pieļaujama tieša līgumu piešķiršana, jo *Busto Arsizio* komūna kontrolēja *AGESP*, jo tai pieder šīs sabiedrības kapitāldaļas un lielākā daļa sabiedrības darbību notiek tieši komūnas labā. Šajā sakarā *AGESP* precizēja, ka vairāk nekā 28% apgrozījuma, ko tā guvusi *Busto Arsizio* komūnas teritorijā, ir saistāmi ar tieši komūnai sniegtiem pakalpojumiem un ka minētās komūnas teritorijā gūtais apgrozījums ir 65,59% no tās kopējā apgrozījuma.

30 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai ar Direktīvu 93/36 ir saderīga tieša līguma slēgšanas tiesību piešķiršana par kurināmā piegādi apkures iekārtām ēkās, kas atrodas komūnas īpašumā un pārvaldībā, un šo iekārtu vadību un apkopi (ja piegādes vērtība ir lielāka) tādai akciju sabiedrībai, kuras kapitāls patlaban pieder citai akciju sabiedrībai, kuras lielākā īpašniece (99,98 %) savukārt ir komūna, kas izsludinājusi konkursu, proti, tādai sabiedrībai (*AGESP*), kuras kapitāla daļas tieši nepieder pašvaldībai, bet gan citai sabiedrībai (*AGESP Holding*), kuras kapitāls patlaban 99,98% apmērā ir pašvaldības īpašums [..]?

2) Vai Direktīvas 93/38 [..] 13. pantu var piemērot attiecībā uz prasību, saskaņā ar kuru uzņēmumam, kam piegādes līguma slēgšanas tiesības tiek piešķirtas tieši, lielākā savas darbības jāveic pašvaldības, kas to kontrolē, labā, un vai šī prasība var tikt uzskatīta par izpildītu, ja šis uzņēmums lielāko daļu sava apgrozījuma gūst no to kontrolējošās pašvaldības vai tās teritorijā?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

31 Tiesa jau ir atzinusi, ka, ja publiskā iepirkuma līguma mērķis ir reizē preces Direktīvas 93/36 izpratnē un pakalpojumi Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai] (OV L 209, 1. lpp.) izpratnē, tad uz to attiecas Direktīva 93/36, ja līgumā ietverto preču vērtība ir lielāka par pakalpojumu vērtību (1999. gada 18. novembra spriedums lietā C-107/98 *Teckal*, *Recueil*, I-8121. lpp., 38. punkts). Uz tādu publiskā iepirkuma līgumu kā pamata lietā apskatītais, kura priekšmetā noteikto preču vērtība ir lielāka par pakalpojumu vērtību, attiecas Direktīva 93/36, kā to jau norādījusi iesniedzējtiesa.

32 Lai būtu noslēgts līgums Direktīvas 93/36 1. panta a) punkta izpratnē, ir nepieciešama vienošanās starp divām atsevišķām personām (iepriekš minētais spriedums lietā *Teckal*, 49. punkts).

33 Saskaņā ar minētās direktīvas 1. panta a) punktu līguma noslēgšanai principā pietiek ar to, lai tas tiktu noslēgts starp reģionālo iestādi, no vienas puses, un no tās nošķirtu

juridisko personu, no otras puses. Citādi tas ir tikai tādā gadījumā, ja šī reģionālā iestāde attiecīgo juridisko personu vienlaicīgi kontrolē tāpat kā savus dienestus un ja lielākā daļa šīs juridiskās personas darbību ir saistītas ar reģionālo iestādi vai reģionālajām iestādēm, kuras ir tās īpašnieces (iepriekš minētais spriedums lietā *Teckal*, 50. punkts).

34 No iesniedzējtiesas lēmuma un lietas materiāliem izriet, ka patlaban līgumslēdzējai iestādei pieder 99,98% *AGESP Holding* kapitāla daļu, bet 0,2% pieder citām reģionālajām iestādēm. Saskaņā ar *AGESP Holding* statūtiem šīs sabiedrības daļas var piederēt privātiem akcionāriem tikai ar diviem noteikumiem: pirmkārt, akciju kontrolpakete ir rezervēta *Busto Arsizio* komūnai; otrkārt, katram privātajam akcionāram nevar piederēt vairāk nekā viena desmitā daļa sabiedrības kapitāldaļu.

35 *AGESP Holding* savukārt patlaban pieder 100% *AGESP* akciju. Saskaņā ar pēdējās statūtiem šīs sabiedrības kapitāldaļas var piederēt arī privātiem akcionāriem ar noteikumu, ka tiem, izņemot *AGESP Holding*, nevar piederēt vairāk nekā viena desmitā daļa kapitāldaļu.

36 Lai izvērtētu, vai līgumslēdzēja iestāde sabiedrību kontrolē tāpat kā savus dienestus, ir jāņem vērā tiesību normu un atbilstošo apstākļu kopums. No šīs pārbaudes ir jāizriet, ka attiecīgā līgumslēdzēja sabiedrība ir pakļauta kontrolei, ar kuras palīdzību līgumslēdzēja iestāde var ietekmēt minētās sabiedrības lēmumus. Ir jābūt noteicošas ietekmes iespējai gan attiecībā uz šīs sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem, gan arī uz svarīgiem lēmumiem (skat. 2005. gada 13. oktobra spriedumu lietā C-458/03 *Parking Brixen*, Krājums, I-8612. lpp., 65. punkts).

37 Tāds apstāklis — kurš gan nav noteicošais — ka līgumslēdzējai iestādei vienai vai kopā ar citiem publisko tiesību subjektiem pieder visas līgumslēdzējas sabiedrības kapitāla daļas, norāda, ka šī līgumslēdzēja iestāde kontrolē līgumslēdzēju sabiedrību gluži tāpat kā savus dienestus iepriekš minētā sprieduma lietā *Teckal* 50. punkta izpratnē.

38 No lietas materiāliem izriet, ka ar *AGESP Holding* un *AGESP* statūtiem katras šīs sabiedrības valdei ir piešķirtas visplašākās pilnvaras sabiedrības ikdienas un ārkārtas pārvaldīšanā. Ar šiem statūtiem *Busto Arsizio* komūnai nekādas kontroles vai īpašas balsstiesības, kas ierobežotu valdēm noteikto rīcības brīvību, nav piešķirtas. *Busto Arsizio* komūnas realizētā kontrole būtībā ir tāda pati kā sabiedrību tiesībās lielākajai daļai akcionāru noteiktā, kas būtiski ierobežo iespēju ietekmēt šo sabiedrību lēmumus.

39 Turklāt iespējamā *Busto Arsizio* komūnas ietekme uz *AGESP* lēmumu pieņemšanu tiek īstenota ar holdinga sabiedrības starpniecību. Šāda starpnieka iejaukšanās, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, var vājināt iespējamo līgumslēdzējas iestādes ietekmi uz sabiedrību tikai tādēļ, ka tai pieder sabiedrības kapitāla daļas.

40 No tā izriet, ka šajos apstākļos, kuri pēc būtības ir jāpārbauda tiesai, kas izskata pamata lietu, līgumslēdzēja iestāde nekontrolē sabiedrību, kurai ir piešķirtas tiesības slēgt publiskā iepirkuma līgumu, tāpat kā savus dienestus.

41 Direktīvas 93/36 6. pantā līgumslēdzējām iestādēm, kuras piešķir tiesības slēgt publiskā iepirkuma līgumu, ir noteikts pienākums piemērot slēgtu vai atklātu

konkursa procedūru, ja vien līgums neattiecas uz kādu no 6. panta 2. un 3. punktā izsmeļoši minētajiem gadījumiem. No iesniedzējtiesas lēmuma neizriet, ka attiecīgais līgums attiektos uz kādu no šiem gadījumiem.

42 No tā izriet, ka tieša publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršana tādos apstākļos kā pamata lietā minētie nav saderīga ar Direktīvu 93/36.

43 Itālijas valdība iebilst pret šādu secinājumu, apgalvodama, ka tas, ka *AGESP* ir jāizsludina publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra, lai iegūtu attiecīgo dīzeļdegvielu, norāda, ka *Busto Arsizio* komūna, *AGESP Holding* un *AGESP* ir uzskatāmas par vienotu "publisko tiesību subjektu" Direktīvas 93/36 1. panta b) punkta izpratnē, kuras piešķir tiesības slēgt piegādes publiskā iepirkuma līgumus saskaņā ar attiecīgajiem Kopienu un valsts tiesību aktiem.

44 Šis arguments nav pieņemams. Pirmkārt, *Busto Arsizio* komūna saskaņā ar šo normu atbilst reģionālas iestādes, nevis publisko tiesību subjekta jēdzienam. Otrkārt, *Busto Arsizio* komūna, *AGESP Holding* un *AGESP* katra ir atsevišķa juridiskā persona.

45 Turklāt, kā Tiesa ir atgādinājusi iepriekš minētā sprieduma lietā *Teckal* 43. punktā, vienīgie ar Direktīvu 93/36 pieļautie izņēmumi ir tajā skaidri un izsmeļoši uzskaitītie gadījumi.

46 Tomēr Direktīvā 93/36 nav ietverta Direktīvas 92/50 6. pantam pielīdzināma norma, ar kuru no tās piemērošanas jomas tiek izslēgti publiskā iepirkuma līgumi, kuru slēgšanas tiesības noteiktos apstākļos ir ieguvušas līgumslēdzējas iestādes (iepriekš minētais spriedums lietā *Teckal*, 44. punkts).

47 Līdz ar to uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka ar Direktīvu 93/36 nav saderīga tāda piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma tieša piešķiršana, kurā paredzētās piegādes vērtība ir augstāka, akciju sabiedrībai, kuras valdei ir plašas pilnvaras tās vadībā, kuras tā var izmantot neatkarīgi, un kuras kapitāls patlaban pilnībā pieder citai akciju sabiedrībai, kuras kontrolpaketes turētāja savukārt ir līgumslēdzēja iestāde.

Par otro jautājumu

48 Otrajam jautājumam ir divas daļas.

49 Pirmkārt, iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 93/38 13. pantu var piemērot, lai izvērtētu nosacījumu, saskaņā ar kuru lielākajai daļai uzņēmuma, kuram tieši piešķirts piegādes publiskā iepirkuma līgums, darbību ir jāveic iestādes, kura ir tās kapitāldaļu turētāja, labā. Otrkārt, tā jautā, vai šis nosacījums ir uzskatāms par izpildītu, ja šis uzņēmums lielāko daļu sava apgrozījuma gūst, strādājot iestādei, kura ir tā kapitāldaļu turētāja, vai ja lielākā daļa apgrozījuma tiek gūta šīs iestādes teritorijā.

Otrā jautājuma pirmā daļa

50 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka attiecīgais pamata lietā apskatītais publiskā iepirkuma līgums attiecas uz Direktīvu 93/36.

51 Ir jānoskaidro, vai Direktīvas 93/38 13. pantā paredzētais izņēmums ir jāpiemēro pēc analoģijas Direktīvas 93/36 piemērošanas jomā.

52 Minētajā 13. pantā paredzētais izņēmums attiecas tikai uz pakalpojumu, nevis piegādes līgumiem.

53 Direktīvas 93/38 13. pantā ir noteikti subjekti un it īpaši saistītie uzņēmumi un to uzņēmumu kopuzņēmumi, kuru gada pārskati tiek konsolidēti, bet darbības veidi ir atšķirīgi no Direktīvā 93/36 minētajiem līgumslēdzēju iestāžu darbības veidiem.

54 Turklāt minētajā pantā ir ietverts paziņošanas Komisijai mehānisms, kuru nevar attiecināt uz Direktīvu 93/36, jo trūkst tiesiska pamata.

55 Izņēmumi ir jāinterpretē šauri, un no tā izriet, ka Direktīvas 93/38 13. panta piemērošanu nevar attiecināt uz Direktīvas 93/36 piemērošanas jomu.

56 Šādu secinājumu apstiprina fakts, ka 2004. gadā, pārstrādājot direktīvas par publiskajiem iepirkumiem, Kopienu likumdevējs, saglabādams izņēmumu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV L 134, 1. lpp.), 23. pantā ir izvēlējies neiekļaut analogu izņēmumu Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu, piegādes publiskā iepirkuma līgumu un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.), ar kuru tiek aizstāta Direktīva 93/36.

57 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz otrā jautājuma pirmo daļu ir jāatbild, ka, lai izvērtētu nosacījumu Direktīvas 93/36 nepiemērošanai, saskaņā ar ko uzņēmumam, kam tieši ir piešķirts piegādes publiskā iepirkuma līgums, lielākā daļa savas darbības ir jāveic iestādes, kura ir tās kapitāldaļu turētāja, labā, nav jāpiemēro Direktīvas 93/38 13. pants.

Otrā jautājuma otrā daļa

58 Ir jāatgādina, ka Kopienas noteikumu galvenais mērķis publiskā iepirkuma līgumu jomā ir preču un pakalpojumu brīva aprite un netraucēta konkurence visās dalībvalstīs (šajā sakarā skat. Tiesas 2005. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-26/03 *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, Krājums, I-1. lpp., 44. punkts).

59 Ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Teckal* paredzēto nosacījumu — lai Direktīvu 93/36 nepiemērotu tādiem publiskā iepirkuma līgumiem, kas noslēgti starp reģionālu iestādi un no tās nošķirtu personu, saskaņā ar kuriem reģionālajai iestādei ir jākontrolē attiecīgā juridiskā persona tāpat, kā tā kontrolē savus dienestus, un tajā pat laikā šai juridiskajai personai lielākā daļa savu darbību ir jāveic iestādes vai iestāžu, kuras ir tās kapitāldaļu turētājas, labā — mērķis ir izvairīties no konkurences traucējumiem.

60 Prasība, ka attiecīgajai juridiskajai personai lielākā daļa savu darbību ir jāveic tās iestādes vai iestāžu, kuras ir tās kapitāldaļu turētājas, labā, mērķis it īpaši ir nodrošināt, lai Direktīva 93/36 būtu piemērojama arī tajos gadījumos, kad uzņēmums, kuru kontrolē viena vai vairākas iestādes, darbojas tirgū un ir konkurētspējīgs ar citiem uzņēmumiem.

61 Faktiski uzņēmumam nav obligāti liegt rīcības brīvību tikai tādēļ, ka lēmumus, kuri to skar, kontrolē iestāde, kurai pieder tā kapitāldaļas, ja vien šis uzņēmums joprojām var veikt būtisku daļu savas saimnieciskās darbības ar citiem tirgus dalībniekiem.

62 Vēl ir nepieciešams, lai šī uzņēmuma darbība būtu orientēta vienīgi uz attiecīgo iestādi. Ņemot vērā šos ierobežojumus, ir attaisnojami, ka šim uzņēmumam nepiemēro Direktīvā 93/36 noteiktos ierobežojumus, jo tos piemērot prasa nepieciešamība saglabāt konkurenci, kas nav attiecināms uz šo gadījumu.

63 Piemērojot šos principus, uzskatīt, ka attiecīgais uzņēmums lielāko daļu savu darbību veic iestādes, kura ir tā kapitāldaļu turētāja, labā iepriekš minētā sprieduma lietā *Teckal* izpratnē var tikai tad, ja šis uzņēmums principā darbojas šīs iestādes labā un ja citas darbības ir mazsvarīgas.

64 Lai izvērtētu, vai šis ir tāds gadījums, kompetentajai tiesai ir jāņem vērā visi lietas apstākļi — kā kvalitatīvie, tā arī kvantitatīvie.

65 Attiecībā uz jautājumu, vai šajā kontekstā būtu jāņem vērā tikai tas apgrozījums, kas gūts darbībās ar kontrolējošo iestādi, vai arī tas apgrozījums, kas gūts šīs iestādes teritorijā, ir jāpatur prātā, ka noteicošais apgrozījums ir tas, ko attiecīgais uzņēmums ir guvis saistībā ar iestādes pieņemtajiem lēmumiem par publiskā iepirkuma līgumu piešķiršanu, tai skaitā arī apgrozījums, kas gūts no lietotājiem, šādu līgumu izpildot.

66 Faktiski līgumslēdzēja uzņēmuma vērā ņemamās darbības ir visas darbības, kuras šis uzņēmums veic līgumslēdzējas iestādes noslēgtā līguma ietvaros neatkarīgi no tā, kurš ir pakalpojumu saņēmējs — vai tā ir līgumslēdzēja iestāde pati, vai pakalpojumu izmantotāji.

67 Nav svarīgi, kurš veic samaksu attiecīgajam uzņēmumam — vai tā ir iestāde, kura ir tā kapitāldaļu turētāja, vai arī sniegto pakalpojumu izmantotāji saskaņā ar koncesijām vai citām minētās iestādes nodibinātām tiesiskām attiecībām. Nav svarīgi arī, kurā teritorijā minētie pakalpojumi tiek sniegti.

68 Tā kā pamata lietā ir minēts, ka līgumslēdzēja uzņēmuma kapitāldaļas pieder vairākām iestādēm, būtu atbilstīgi izvērtēt, vai vērā ņemamās darbības ir tās, kuras līgumslēdzējs uzņēmums veic visu iestāžu, kurām pieder tā kapitāldaļas, labā, vai līgumslēdzējas iestādes labā.

69 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Tiesa ir precizējusi, ka attiecīgajai atsevišķajai juridiskajai personai lielākā daļa savu darbību ir jāveic "iestādes vai iestāžu, kurām pieder tā kapitāldaļas, labā" (iepriekš minētais spriedums lietā *Teckal*, 50. punkts). Tā arī ir paredzējusi iespēju, ka noteiktais izņēmums ir piemērojams ne tikai gadījumā, kad šādas juridiskas personas kapitāldaļas pieder vienai juridiskajai personai, bet arī vairāku juridisko personu gadījumā.

70 Gadījumā, kad uzņēmuma kapitāldaļas pieder vairākām iestādēm, nosacījums par lielāko daļu darbību ir izpildīts, ja šis uzņēmums lielāko daļu savu darbību veic nevis vienas vai otras iestādes, bet gan visu iestāžu labā.

71 Līdz ar to vērā ņemamā darbība gadījumā, kad viena uzņēmuma kapitāldaļas pieder vairākām iestādēm, ir tā, ko šis uzņēmums veic visu šo iestāžu labā.

72 No iepriekš minētā izriet, ka uz otrā jautājuma otro daļu ir jāatbild, ka, lai Direktīvas 93/36 piemērošanas nolūkos novērtētu, vai uzņēmums lielāko daļu savu darbību veic iestādes, kurai pieder tā kapitāldaļas, labā, ir jāņem vērā visas darbības, ko šis uzņēmums veic, pamatojoties uz līgumslēdzējas iestādes piešķirto publiskā iepirkuma līgumu, neatkarīgi no tā, kas par šīm darbībām veic samaksu — līgumslēdzēja iestāde vai sniegto pakalpojumu izmantotāji — un teritorijai, kurā darbības tiek veiktas, nav nozīmes.

Par tiesāšanās izdevumiem

73 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **ar Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/36/EEK, ar ko koordinē piegāžu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [piegādes publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras], nav saderīga tāda pakalpojumu un piegādes publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību tieša**

piešķiršana, kurā piegādes summa ir lielāka, akciju sabiedrībai, kuras valdei ir plašas pilnvaras tās pārvaldībā, kuras tā var izmantot neatkarīgi, un kuras kapitāls patlaban pilnībā pieder citai akciju sabiedrībai, kuras kontrolpakete savukārt pieder līgumslēdzējai iestādei;

2) **lai izvērtētu nosacījumu Direktīvas 93/36 nepiemērošanai, saskaņā ar kuru uzņēmumam, kuram tieši piešķirtas piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, lielākā daļa savu darbību ir jāveic iestādes, kurai pieder tā kapitāldaļas, labā, nav jāpiemēro Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/38/EEK, ar ko koordinē līgumu [publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanas procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē, 13. pants;**

3) **lai Direktīvas 93/36 piemērošanas nolūkos novērtētu, vai uzņēmums lielāko daļu savu darbību veic iestādes, kurai pieder tā kapitāldaļas, labā, ir jāņem vērā visas darbības, ko šis uzņēmums veic, pamatojoties uz līgumslēdzējas iestādes piešķirto publiskā iepirkuma līgumu, neatkarīgi no tā, kas maksā par šīm darbībām — līgumslēdzēja iestāde vai sniegto pakalpojumu izmantotāji — un teritorijai, kurā darbības tiek veiktas, nav nozīmes.**

[Paraksti]